

tament. Un passeig postprandial del "ple" de la nostra delegació provoca una curiositat exagerada entre els varsovians. Qualsevol diria que ens consideren habitants d'un altre planeta; és natural que en un país tan escandalosament nacionalista com aquest, l'estranger adquireix un caràcter pejoratiu i tal vegada aquest interès aparent de la població vers nosaltres, encobreix una hostilitat mal compresa... però el fred que fa i el cansanci que sentim impedeix tota disquisició teòrica i cuita-corrents ens fiquem al llit, no sense haver notat el curiós i significatiu detall que els cotxers de lloguer porten el número del cotxe penjat a l'esquena...

En el matí del dia 6, en Fryer i jo ens separem del grup, puix que ens interessa arribar quan abans millor a Moscou; totjust encaixonats de nou en el tren, en direcció a Stolpce, compareixen dos revisors que ens demanen els bitllets. Qualcom anormal deu haver-hi en el meu perquè l'exploren visualment i tàctilment repetides vegades, passant-se'l de l'un a l'altre. Per fi un d'ells em diu quelcom que no entenc; intervé el funcionari del vagó llit i m'explica que manca la fulla corresponent al trajecte que estem realitzant. Llavors recordo que me la varen arrencar ahir vespre, en arribar a Varsòvia, creient, sens dubte, que aquest era el terme del viatge. Les meves explicacions, reforçades amb l'assentiment del *stewart*, que ha vist les possibilitats d'una propina, no convencen el meu parell de censors, però detenen momentàniament tota acció enèrgica en contra meu. Es queden amb el restant del meu bitllet (en el qual sols hi resta la fulla de Negoreloya a Moscou) i se'n van amb cara de pomes agres. L'americà somriu i jo li pregunto, per què. "No val la pena—diu—de parlar tant. Vós pagueu de nou el vostre bitllet, envieu la matriu de la fulla a la companyia i quan aquesta comprovi el seu error retornarà els diners." ; Oh infantil ingenuïtat! els estats-uniteses tendeixen sempre a jutjar el món segons la seva imatge i semblança; jo defensaré els 54 *slotysh* del meu primer bitllet fins que vegi en perill imminent la continuació del viatge. L'in-

cident ha augmentat la meva instintiva hostilitat envers els polacs i el paisatge, d'altra banda, predispesa a no mirar-lo, per tot el qual determino tancar les esclertes sensorials i submergir-me en l'autisme fins veure la solució que es dona al meu problema.

A dos quarts de quatre de la tarda arribem a Stolpce i compareix de nou la parella de revisors que *em condueixen* fins al cap de l'estació, imatge rediviva del Kronprinz Hohenzollern. Impassible a les meves argumentacions i àdhuc a la meva reacció neuròtica (truc reservat per a les grans ocasions), decreta la meva mort econòmica i em fa saber que, o pago novament el bitllet o quedo detingut. Manquen 20 minuts per a la sortida del tren, haig d'arranjar aquest assumpte, revisar l'equipatge i el passaport i... el que és pitjor, inquirir novament la sort de l'Ergonomògraf que deu estar descansant des de fa un dia a la duana. Em rendeixo i pago. Segona discussió amb l'oficial de Duanes, aquesta vegada amb més fortuna gràcies a la tarja d'un polac influent. Quan em sembla haver resolt tots els problemes i el tren està a punt d'emprendre el darrer salt al país dels soviets, En Fryer m'anuncia que en el tren rus no hi haurà vagó restaurant, per la qual cosa precisa de proveir-se de sopar a l'estació. La perspectiva d'una nit en dejuni m'espanta i em fa retrocedir novament; afortunadament el comerciant és un tipus universal i fins a Polònia sap mostrar-se amable pel qui desitja comprar. Això em permet de retornar al compartiment en companyia de mig pollastre, sandwichs, plàtans i galetes, quan el tren es posa en marxa cap a Negoreloye, la frontera soviètica darrera la qual s'aixeca el misteri que anem a explorar. Des de Stolpce a Negoreloya hi ha un xic més d'una llegua que el tren recorre gairebé al pas; el camí està vigilat per soldats polacs amb la baioneta calada, escalonats cada 50 metres. Travessem dues línies defensives de filferro i el tren s'atura esperant el senyal d'avançar en el territori rus. El moment és emocionant.